

Svenstrup Runesten

Wikingerzeit

Runensteine

Runensteine

Svenstrup-stenen

Svenstrup-runestenen ved Kjellerupgård

Trekantområdet Mariager - Randers - Viborg er rig på runesten fra vikingetiden. Kun ganske få står dog på deres oprindelige plads ved de gamle gravhøje eller ud til veje eller overgangsteder, hvor runestenenes tekst kunne påminde den forbipasserende. Langt de fleste runesten blev ved overgangen til kristendommen i løbet af vikingetiden overført til kirkerne - måske i et forsøg på at kristne de gamle hedenske grave eller måske for mere direkte at få bugt med den gamle hedenske tro, som det arkæologiske fundmateriale fra perioden tydeligt viser, også havde tilhængere langt ind i kristen tid.

Runeteksten på forsiden af Svenstrup-stenen set fra syd.

Den lidt over 1,5 m. store runesten er i lysegrå og let rødlig granit, og på den plane flade mod vejen ses en indskrift i et bånd langs stenens kant og i et lodret bånd lidt til højre for midten af stenen. Runeskriften er i det såkaldte yngre futhark-alfabet med kun 16 tegn, som kompliceres af, at de enkelte tegn i alfabetet kan have flere forskellige betydninger.

Nærbillede af runeteksten på toppen af Svenstrup-stenen.

Direkte oversat til det latinske alfabet lyder teksten:

" thurkuttr : risti : stin : thansi : iftir : asuith : fathur : sin : han uai : fan : arskab : mith : ilta : sunum "

På nudansk siger den:

"Thorgot (mand) eller Thorgund (kvinde) rejste denne sten efter sin fader Asved. Til ve (sorg) fandt han arskab (dvs. han mødte svig) sammen med Ildes sønner".

Sprogstilen og skriften daterer runeteksten til vikingetiden mellem år 950 og 1025.

Udsigt mod nordvest over Kjellerup Sø fra Svenstrup-runestenen.

Omtalen af en svigefuld død er sjælden og findes kun på 2 af de omkring 200 runesten vi kender i Danmark.

Som på Svenstrup-stenen gengiver runeteksterne oftest slægtsrelationer enten direkte som minde eller hyldest over en afdød eller i forbindelse med bedrifter, erhverv, krig eller rejser. Det er også tidstypisk at runestenens "afsender" næsten altid lader sit eget navn nævne på stenen. Udover at understrege et evt. slægtskab opnås herved også en form for udødeliggørelse, på linie med den der gives personen som mindes i teksten.

4: Vikingetidens 16-tegns Futhark-runealfabet.

Runeteksten har sikkert oprindeligt været tydeliggjort ved opmaling af den indristede tekst, og hvor runestenen oprindeligt stod får vi nok aldrig at vide. Måske stod den ved en nu sløjfet gravhøj, men dens nuværende placering med den smukke udsigt over Kjellerup Sø er stadig stenen værdig.

Ved kirkerne i Sønder Vinge, Ålum, Langå, Øster Bjerregrav, Laurbjerg, Grensten, Vester Tørslev, Spentrup, Virring, Rimsø, Kolind, Øster Alling og Gylling i Østjylland kan du se andre flotte runesten fra den store brydningstid i vikingetiden.

Se fortællingen af Lisbeth Imer fra Nationalmuseet om de danske runesten herunder.

1: Runeteksten på forsiden af Svenstrup-stenen set fra syd.

2: Nærbillede af runeteksten på toppen af Svenstrup-stenen.

3: Udsigt mod nordvest over Kjellerup Sø fra Svenstrup-runestenen.

4: Vikingetidens 16-tegn "Futhark-runealfabet".

Zugang

Kørselsvejledning:

Runestenen står lettilgængelig i indkørslen til Kjellerup Hovedgård ved Kjellerup Sø ud til Randers-Mariager landevejen ved 16,5 km -mærket - ca. 6 km syd for Mariager og ca. 2,5 km. nord for Gassum.

- **Faciliteter**

- Informationsskilt i vejkanthen øst for runestenen.
- Afstand til fortidsminde: 10 m.

Særlige forhold

- Parker hensynsfuldt i vejsiden uden at spærre indkørslen og iagttag de vanskelige oversigtsforhold på stedet.
- Adgang for gangbesværede.
- Gården er privatejet - ingen adgang.

VIDEO

Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=sOaIYLPdiH0>

Verwandte Literatur

348 oldtidsminder i Jylland - *Henning Dehn-Nielsen (Gyldendal, 1976)*

Guide til Danske fortidsminder - *Carsten Henrik Bang (Gyldendal og Skov-og Naturstyrelsen, 1994)*

Mariageregnens arkæologiske minder - *Karen Marie Christensen (Århus Amt, 1994)*

Natur og Kulturguide til Århus Amt - *Poul Henning Jensen (Århus Amt, 1997)*

Vejviser til Danmarks Oldtid - *Ingrid Falktoft Andersen (Wormianum, 1994)*

Danmarks Runeindskrifter I-II - *L. Jacobsen / E. Moltke (-, 1941-42)*

Danske Runeindskrifter - Svenstrup-stenen

Danmarks Runesten - En fortælling - *Lisbeth Imer (tekst), Roberto Fortuna (foto) (Gyldendal, 2016)*

Praktische Informationen

ADRESSE	EIGENTUMSV ERHÄLTNISSE
9550 Mariager, Nordjütland	In Privatbesitz
GPS	UTM
56.599139, 9.997945	E561272 N6273211

© 2026 Joomlakonsulenten • fortidsmindeguid e.dk